

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/200230,Zmarla-prof-Jadwiga-Staniszkis.html>
03.05.2024, 19:43

Zmarła prof. Jadwiga Staniszkis

Zmarła prof. Jadwiga Staniszkis - odeszła tuż przed swoimi 82 urodzinami. Była naukowcem niezależnym, specjalistką w dziedzinie socjologii polityki, teorii socjalizmu i postkomunizmu oraz transformacji polityczno-gospodarczej w Europie Środkowo-Wschodniej.

Jadwiga Staniszkis urodziła się 26 kwietnia 1942 w Warszawie, była córką mec. Marii Staniszkis, w latach 30 członkini ONR i RNR „Falanga” i Witolda Kazimierza Staniszkisa, działacza Obozu Wielkiej Polski i RNR „Falanga”, a wnuczką Witolda Teofila Staniszkisa, zamordowanego w 1941 r. w KL Auschwitz, profesora rolnictwa, polityka endecji, trzykrotnego posła na Sejm z ramienia Związku Ludowo-Narodowego oraz Stronnictwa Narodowego.

W 1965 r. ukończyła studia w Sekcji Socjologicznej Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Warszawskiego. Pracowała w Instytucie Socjologii UW. Za udział w protestach studenckich w 1968 r. spotkały ją represje w postaci zwolnienia z pracy na UW i dziewięciomiesięcznego aresztu. Pracę doktorską zaczęła pisać w czasie aresztowania, a obroniła ją jako nauczycielka w szkole pielęgniarskiej. W 1971 r. obroniła doktorat, a w 1978 r. uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dziedzinie socjologii. Do pracy w Instytucie Socjologii UW przywrócono ją w 1981 r.

Podczas wykładu w Rzeszowie 24 grudnia 2012 r.

W sierpniu 1980 r. została zaproszona przez Międzyzakładowy Komitet Strajkowy do udziału w negocjacjach ze stroną rządową. W kwietniu 1981 r. Krajowa Komisja Porozumiewawcza powierzyła jej utworzenie drugiej (obok Ośrodka Prac Społeczno-Zawodowych) grupy ekspertów doradzających związkowi.

Pełniła rolę wykładowcy Wszechnicy Górnośląskiej w Katowicach i Wszechnicy Związkowej Regionu Mazowsze. W czasie I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” brała udział w pracach nad przygotowaniem programu związku w części dotyczącej stosunku związku do władz PRL i PZPR. Po wprowadzeniu stanu wojennego publikowała w pismach podziemnych. To Jadwiga Staniszkis była autorką określenia „samoograniczająca się rewolucja” w odniesieniu do NSZZ „Solidarność”.

20 października 1992 r. otrzymała tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych. W swoich badaniach skupiała się również na problemie globalizacji, słabości instytucji państwowych, zmianach paradygmatu procesu integracji europejskiej oraz zjawisku postpolityki. Była autorką m.in. takich książek jak „Samoograniczająca się rewolucja” (pierwsze wydanie we Francji, 1982), „Ontologia socjalizmu” (1988), „The Dynamics of the Breakthrough in Eastern Europe: The Polish Experience” (1991), „Postkomunizm” (2001), „Władza globalizacji” (2003). „Antropologia władzy. Między Traktatem Lizbońskim a kryzysem” (2009).

Wykładała na także wielu uniwersytetach zagranicznych, m.in. w kalifornijskim UCLA, na Harvardzie, w Michigan, a także w Chinach, Japonii i Tajwanie. Była też

stypendystką w Wilson Center w Waszyngtonie.

Prof. Jadwiga Staniszkis dwa razy gościła w Rzeszowie na zaproszenie Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie.

- 14 grudnia 2012 r. wygłosiła wykład pt. „Stan wojenny w kontekście geopolitycznym”. Wykład miał miejsce w Małej Auli Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- 19 października 2015 r. wygłosiła wykład pt. „Spuścizna „Solidarności” podczas konferencji naukowej „NSZZ »Solidarność« z perspektywy 35 lat”, której organizatorami były Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie, NSZZ „Solidarność” Region Rzeszowski oraz Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza.

Pogrzeb Jadwigi Staniszkis odbędzie się w czwartek, 25 kwietnia br. w kościele w Podkowie Leśnej, w której od lat mieszkała.

Rodzinie i Wszystkim, których ta śmierć dotknęła składamy wyrazy współczucia.
Dyrektor i pracownicy IPN w Rzeszowie.